

Μελέτης Ηλίας

Το να βρίσκεσαι με ανθρώπους που μιλάς την ίδια
γλώσσα είναι ευλογία!

Ερριέτα Μπελέκου

14/10/2014

Ο Μελέτης Ηλίας μιλά για την φωτιά που καίει μέσα στο μυαλό του Βούτσεκ, του αντιήρωα που εμπνέυστηκε ο Γκέοργκ Μπύχνερ.

Ο Βούτσεκ, το «μισοτελειωμένο τραγούδι* του πρόωρα αδικοχαμένου Γκέοργκ Μπύχνερ, είναι ένα έργο ντοκουμέντο, ένα κείμενο που ξεπέρασε το χρόνο και την εποχή του, που με τις μικρές αποσπασματικές του σκηνές -των οποίων η σειρά είναι ένα αίνιγμα- επηρέασε όσο λίγα το θεατρικό τοπίο του 20ού αιώνα.

Με το ανολοκλήρωτο αριστούργημα του επαναστάτη ποιητή, που παραμένει ακόμα και σήμερα πεδίο γόνιμων αναζητήσεων, καταπιάνεται για δεύτερη χρονιά η Ομάδα Σημείο Μηδέν, συνεχίζοντας την έρευνά της στην απο-ανθρωποποίηση του σύγχρονου ανθρώπου.

Ο Μελέτης Ηλίας, ένας εξαιρετικά ταλαντούχος και πειθαρχημένος ηθοποιός, με σπάνια υποκριτική ευφυΐα, που στο φετινό Φεστιβάλ Αθηνών μας χάρισε μία μοναδική ερμηνεία ως Παρατηρητής- Αφηγητής (Στη Σωφρονιστική Αποικία, σκηνοθ. Σάββας Στρούμπος) καλείται να εισέλθει στο παραληρηματικό μυαλό του στρατιώτη Βούτσεκ και να αναδείξει τα «τραύματα» που φέρει.

Ο πολυπράγμων ηθοποιός, που την συγκεκριμένη χρονική περίοδο βρίσκεται ανάμεσα σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, σε πρόβες και παραστάσεις, βρήκε λίγο χρόνο και μας μίλησε για το έργο του Μπύχνερ, για την φωτιά που καίει μέσα στο μυαλό του Βούτσεκ, για την φιλία του με το Σάββα Στρούμπο και για πολλά άλλα.

Μετά την εξαιρετική ερμηνεία σας στη «Σωφρονιστική αποικία» του Φραντς Κάφκα που παρουσιάστηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών -και θα επαναληφθεί τον Φεβρουάριο του 2015- συνεχίσετε την συνεργασία

σας με την ομάδα Σημείο Μηδέν, στον «Βούτσεκ» του Γκέοργκ Μπύχνερ. Αν και ο επαναστάτης συγγραφέας πέθανε πριν προλάβει να ολοκληρώσει τον «Βούτσεκ», το ριζοσπαστικό έργο - αίνιγμα που δημιούργησε έχει χαράξει μία βαθιά τομή στην ιστορία του παγκόσμιου θεάτρου. Πού πιστεύετε πως οφείλεται αυτό;

Κατ' αρχάς ευχαριστώ πολύ για τα καλά σου λόγια! Τώρα για τον Βούτσεκ, πέραν του ότι είναι ο πρώτος αντιήρωας στο παγκόσμιο δραματολόγιο, έχουμε να κάνουμε με ένα έργο με μία τρομακτική ταχύτητα εναλλαγής σκηνών, σχεδόν κινηματογραφική. Για την εποχή που γράφτηκε νομίζω ότι ήταν κάτι το εξωπραγματικό. Επίσης, κάνει μια τρομερή κατάδυση στο μυαλό ενός ανθρώπου που δέχεται πυρά από παντού (φίλοι, οικογένεια, εργασία, καθημερινότητα). Νομίζω το ότι βλέπουμε από την αρχή μέχρι το τέλος τη φωτιά που καίει μέσα σε έναν άνθρωπο, είναι κάτι το οποίο μας δίνει μια άλλη οπτική σε αυτό που λέμε ψυχολογική αντιμετώπιση ενός ρόλου και κατ' επέκταση ενός έργου!

Πώς διαχειριστήκατε με την ομάδα την αποσπασματικότητα του κειμενικού υλικού και την «ανοιχτή» δραματολογική του φόρμα; Δώστε μας μία πρώτη εικόνα από την παράσταση που θα παρακολουθήσουμε.

Νομίζω προσπαθήσαμε όσο μπορούσαμε να μας οδηγήσει η ίδια γρήγορη ροή του κειμένου. Το γεγονός ότι βλέπουμε τον Βούτσεκ να πηγαίνει από την αρχή μέχρι το τέλος προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση είναι κάτι το όποιο αποτυπώνεται στον σκηνικό χώρο αλλά και στην υποκριτική φόρμα. Η μόνη διαφορά είναι ότι εμείς βάζουμε αυτή την υπερκινητικότητα του ήρωα να υφίσταται μέσα του...περισσότερο ψυχικά παρά σωματικά.

Ποια είναι τα στοιχεία που συνθέτουν το διασπασμένο πορτραίτο του «υποκειμένου Βούτσεκ» και ποια πορεία ακολουθήσατε εσείς, ερμηνευτικά, για να μπειτε στο παραληρηματικό μυαλό του και να αναδείξετε τα «τραύματα» που φέρει;

Είχα ένα πρόσφατο παράδειγμα μέσα στο οικογενειακό μου περιβάλλον...ένας πολύ δικός μου άνθρωπος είχε μια ασθένεια και αυτό που μου περιέγραψε ότι ένιωθε ήταν ένα κλειδί σε αυτό το ψάξιμο του υποκειμένου Βούτσεκ. Μου περιέγραψε λοιπόν την εξής εικόνα: ένιωθα μέσα στο κεφάλι μου να ανάβουν φωτιές και να καλπάζουν άλογα, ενώ εξωτερικά ένιωθα μια τρομακτική εξάντληση... Κάποιος τρίτος που θα με

έβλεπε απέξω θα έβλεπε έναν άνθρωπο να σέρνεται, σε αντίθεση με το μέσα μου που δεν μπορούσε φυσικά να το δει αλλά υπήρχε!

Ο στρατιώτης Βούτσεκ, οδηγείται στην κόλαση της τρέλας και κατ' επέκταση στο έγκλημα, αλλά δεν εξεγείρεται. Ο σύγχρονος άνθρωπος που βιώνει κάθε είδους καταπίεση από τις κοινωνικές και πολιτικές συγκυρίες, πώς αντιδρά; Πώς μπορεί να ανακτήσει τις δυνάμεις αντίστασης που έχει μέσα του;

Πιστεύω ότι από μόνος του ο καθένας από εμάς δεν μπορεί να κάνει τίποτα.. Η μόνη περίπτωση για να υπάρξει μια είδους εξέγερση είναι να γίνουμε μέρος ενός συνόλου, μόνο έτσι θα υπάρχει μια σθεναρή αντίσταση στην τερατώδη δύναμη που μας ασκείται.

Πιστεύετε πως σε αυτό το θέατρο, που θέτει βαθιά φιλοσοφικά ερωτήματα και προβληματισμούς για το μέλλον της ανθρωπότητας, μπορεί ο σημερινός θεατής να δώσει απαντήσεις;

Και μόνο να θέτονται τα ερωτήματα είναι κάποιο κέρδος! Ας τα ακούσουμε μονάχα και ας σκεφτούμε σε δεύτερο χρόνο τις λύσεις που πρέπει να δοθούν, με ηρεμία και όχι εν βρασμώ!

Μιλήστε μας λίγο για τη συνεργασία σας με τον Σάββα Στρούμπο -με τον οποίο σας συνδέει η θητεία δίπλα στον δάσκαλό σας Θόδωρο Τερζόπουλο- αλλά και με την ομάδα Σημείο Μηδέν.

Με τον Σάββα μας συνδέει πέρα από την θητεία μας στον Τερζόπουλο και μια φιλία χρόνων. Είναι πολύ σημαντικό να ξέρεις ότι αυτός που σε σκηνοθετεί είναι φίλος σου. Έχουμε έναν κοινό κώδικα αλλά ψάχνουμε και σε άγνωστα μονοπάτια, που είναι εξίσου δημιουργικό. Όλα τα παιδιά στην ομάδα είναι εξαιρετοι ηθοποιοί και συνεργαζόμαστε άψογα. Το να βρίσκεσαι με ανθρώπους που μιλάς την ίδια γλώσσα είναι ευλογία!

Η φετινή σεζόν διαγράφεται αρκετά έντονη επαγγελματικά για εσάς. «Γράμματα Αγάπης στον Στάλιν» για δεύτερη χρονιά, σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα, η «Τριλογία της Απο-ανθρωποποίησης» στο Νέο Χώρο του Θεάτρου Άττις, αλλά και μία τηλεοπτική συμμετοχή. Πόσο δύσκολο είναι να απεκδυθείς τον εκάστοτε ρόλο και από πού αντλείτε δύναμη για να αντεπεξέλθετε σε αυτούς τους ρυθμούς δουλειάς;

Θα έλεγα ότι τα τελευταία χρόνια, λίγο πολύ, κάπως έτσι δουλεύω! Το να ξέρεις ότι έχεις μια γεμάτη μέρα από αυτό που σου αρέσει να κάνεις μπορεί να εμπεριέχει μια σωματική κούραση αλλά, κατά τα αλλά, είναι κάτι το οποίο σε γεμίζει, και αυτό σου δίνει δύναμη να προχωράς. Επίσης, είναι πολύ σημαντικό στην εποχή που ζούμε να μπορείς να ζεις από αυτό που κάνεις -κάτι το οποίο δεν θεωρείται αυτονόητο πια- και νιώθω πολύ τυχερός που το έχω!

Κλείνοντας, εσείς προσωπικά, πώς οραματίζεστε το μέλλον; Πιστεύετε πως οι “αποπροσανατολισμένοι Βόντσεκ” -αν μπορούμε να το πούμε έτσι- αυτού του κόσμου θα βρουν τελικά το δρόμο προς το φως;

Με την ιδιότητα του πατέρα, αφού έχω μια μικρή κόρη, δεν έχω περιθώρια να μην είμαι αισιόδοξος, όσο κι αν δεν με αφήνουν οι συνθήκες που επικρατούν! Θέλω να ελπίζω ότι θα τα καταφέρουμε...

**Από τους στίχους του ποιητή Γκέοργκ Χέρβεργκ που έχουν χαραχτεί πάνω στον τάφο του Μπύχνερ στη Ζυρίχη: «Έθαψε στη μαύρη γη ένα μισοτελειωμένο τραγούδι. Τους καλύτερους στίχους τους πήρε μαζί του»*